

SZKOŁA PODSTAWOWA
IM. WŁ. REYMONTA
W LIPIEJ GÓRZE

INNOWACJA PEDAGOGICZNA

np. „112 – Umiem ratować”

AUTOR

Marek Gierlikowski

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	3
2. UZASADNIENIE.....	3-4
3. CELE INNOWACJI.....	4
4. METODY, ŚRODKI, TREŚCI I FORMY PRACY.....	5-7
5. REALIZACJA INOWACJI.....	7
6. EFEKTY DZIAŁANIA.....	8
7. EWALUACJA.....	8

WSTĘP

Nikommu nie trzeba przypominać jak ważna i potrzebna w życiu jest umiejętność udzielania pierwszej pomocy. Każdy człowiek nawet dziecko może nauczyć się podstawowych czynności, gdyż w rzeczywistości są one bardzo proste. Wszyscy możemy być świadkami wypadku, nieszczęśliwego zdarzenia, w wyniku którego zagrożone jest czyjeś zdrowie lub życie. Może to dotyczyć zupełnie obcej osoby, znajomego lub członka rodziny. Jednak od tego, czy znajdzie się ktoś, kto udzieli pierwszej pomocy, zależy czyjeś życie. Aby pomóc, trzeba wiedzieć, jak to zrobić. Im więcej ludzi będzie posiadało taką wiedzę, tym więcej osób zostanie uratowanych. W programach szkolnych brakuje treści, które już najmłodsze dzieci przygotowują do umiejętności udzielania pomocy osobie poszkodowanej.

RODZAJ INNOWACJI: metodyczna

CZAS TRWANIA INNOWACJI: grudzień - maj 2019/2020

Innowacja realizowana będzie w wymiarze 1 godz. w tygodniu

ADRESACI

Chętni uczniowie klas I-III oraz IV-VI Szkoły Podstawowej w Lipiej Górze.

OSOBA WDRAŻAJĄCA INNOWACJĘ: Marek Gierlikowski

KOSZT INNOWACJI

Innowacja nie wymaga dodatkowego finansowania.

UZASADNIENIE

Inspiracją do opracowania innowacji pt. „112 – Umiem ratować” stały się moje osobiste doświadczenia w pracy dydaktyczno – wychowawczej, refleksje innych nauczycieli oraz rozmowy z rodzicami moich wychowanków o różnych sytuacjach trudnych mających miejsce w domu, na ulicy czy placu zabaw. Jestem przekonany o tym, że edukacja w zakresie udzielania pierwszej pomocy stanowi ważny element wychowania dzieci i kształtowania ich osobowości i że należy podejmować działania, które będą podnosić świadomość wychowanków na ten temat.

Prostych czynności ratujących życie może nauczyć się każdy, warto więc rozpocząć taką naukę już w wieku kilku lat. Nabyta wiedza i umiejętności dadzą dziecku na równi z dorosłym, możliwość niesienia pomocy czy szybkiego powiadomienia odpowiednich służb.

Udzielenie pierwszej pomocy jest nie tylko naszym moralnym obowiązkiem, ale również obowiązkiem wynikającym z przepisów prawa. Tylko wczesne kształtowanie umiejętności ratowniczych oraz podstaw odpowiedzialności za zdrowie i życie własne oraz innych ludzi przyniesie pożądane efekty – zostanie ukształtowane nowe pokolenie, które będzie potrafiło podjąć akcję ratowniczą, zamiast biernie obserwować i czekać na pomoc służb ratowniczych. Ważne jest też by działać sprawnie, zachowując spokój i opanowanie. Od tego czy ratujący nie straci głowy i bez wahania zacznie pomagać, może zależeć życie nasze i naszych bliskich. Aby pomóc, musimy wiedzieć, jak to zrobić.

CELE

1. CELE GŁÓWNE

- zapoznanie uczniów z podstawową wiedzą z zakresu udzielania pierwszej pomocy i numerami telefonów służb ratowniczych w Polsce,
- wykształcenie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie i bezpieczeństwo innych oraz gotowości niesienia pomocy innym.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

- kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych
- poznanie podstawowych pojęć z zakresu ratownictwa,
- poznanie zasad udzielania pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia,
- nabycie umiejętności niezbędnych przy udzielaniu pierwszej pomocy,
- zapamiętanie numerów telefonów służb ratunkowych,
- nabycie umiejętności wzywania służb ratunkowych oraz prawidłowego przeprowadzania rozmowy z dyspozytorem,
- wyrabianie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających życiu,
- kształtowanie umiejętności właściwego reagowania wobec osób poszkodowanych,
- kształtowanie gotowości niesienia pomocy innym.

METODY, ŚRODKI, FORMY I TREŚCI PRACY

1. METODY I ŚRODKI PRACY:

- eksponujące – pokaz i drama – nauczyciel pokazuje uczniom prawidłowe zachowanie i kolejne etapy podczas udzielania pierwszej pomocy, uczniowie dobrani w grupy pokazują, jak prawidłowo zachować się, gdy ktoś potrzebuje naszej pomocy,
- praktyczne – ćwiczenia praktyczne – dzieci ćwiczą udzielanie pierwszej pomocy na sobie nawzajem oraz na fantomach (resuscytacja),
- podające – objaśnienia, pogadanki– karty pracy, krzyżówki, schematy, filmy np: pt"Doktor Kręciołek uczy ratować", kolorowanki, plansze, apteczka pierwszej pomocy, środki opatrunkowe,
- problemowe – gry dydaktyczne, burza mózgów, metoda symulacyjna – uczniowie wspólnie z nauczycielem rozwiązują problemy pojawiające się na początku zajęć.

2. FORMY ORGANIZACJI PRACY:

- praca jednostkowa, grupowa i zbiorowa.

3. TREŚCI

1. Telefony alarmowe - Wezwanie pomocy

Uczeń :

- poznaje numery alarmowe,
- potrafi prawidłowo przeprowadzić rozmowę z dyspozytorem pogotowia,
- wie, jak ważne jest wezwanie pomocy,
- wie, jak szybko wezwać pomoc, kiedy w pobliżu nie ma telefonu.

2. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach

Łańcuch przeżycia

Uczeń :

- potrafi powiedzieć, co to jest łańcuch przeżycia,
- potrafi wymienić wszystkie czynności, które składają się na łańcuch,

- pamięta o szybkim wezwaniu pomocy.

Bezpieczeństwo

Uczeń :

- zapamiętuje, że aby zacząć ratować musi zapewnić sobie bezpieczeństwo,
- pamięta o zapewnieniu bezpieczeństwa osobie poszkodowanej,
- potrafi wskazać przedmioty, które są niebezpieczne.

Sprawdzanie przytomności

Uczeń :

- rozumie terminy: osoba przytomna, osoba nieprzytomna,
- potrafi sprawdzić stan przytomności poszkodowanego i prawidłowo udrożnić drogi oddechowe.

Sprawdzanie oddechu

Uczeń :

- potrafi ocenić, czy u poszkodowanego jest zachowany oddech,
- potrafi samodzielnie udrożnić drogi oddechowe,
- zna zasadę: słyszę –widzę –czuję.

Pozycja boczna ustalona

Uczeń :

- potrafi ułożyć poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej,
- wie, kiedy stosuje się taką pozycję,
- wie, że należy kontrolować oddech poszkodowanego w pozycji bocznej.

Oddechy ratownicze

Uczeń :

- potrafi ocenić, kiedy należy wykonać oddechy ratownicze,
- potrafi prawidłowo wykonać oddechy ratownicze.

Uciski klatki piersiowej

Uczeń :

- rozumie potrzebę wykonywania tej czynności,

- potrafi prawidłowo odnaleźć miejsce ucisku,
- potrafi prawidłowo wykonać uciski klatki piersiowej.

3. Opatrywanie ran u osoby poparzonej

Uczeń :

- zna podstawowe zasady opatrywania ran oparzeniowych,
- potrafi prawidłowo zabezpieczyć ranę,
- rozumie potrzebę wykonywania tej czynności.

4. Tamowanie krwawień i krwotoków

Uczeń:

- zna rodzaje opatrunków, które można zastosować na rany,
- potrafi prawidłowo zabezpieczyć ranę,
- potrafi udzielić pomocy osobie, która ma krwotok z nosa.

5. Apteczka pierwszej pomocy

Uczeń:

- wie co powinna zawierać apteczka,
- odróżnia do czego służą środki znajdujące się w apteczce.

REALIZACJA INOWACJI

Inowacja będzie realizowana w ciągu Roku Szkolnego 2019/2020. Spotkania będą realizowane raz w tygodniu dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej, oraz raz w tygodniu dla klas IV-VI.

Realizacja inowacji zakłada stosowanie zróżnicowanych metod i technik pracy z uczniem. Biorąc pod uwagę, że każde dziecko to dzielny mały człowiek, który może pomóc ratować życie, jako dorosły członek społeczeństwa, na pewno będzie wiedział, co robić. Dzieci będą uczyć się najprostszych zasad udzielania pierwszej pomocy: od prawidłowego wezwania pomocy przez telefon po najprostsze czynności przy osobie poszkodowanej. Forma zabawy oraz odpowiednie pomoce pozwolą skutecznie przekazać i przyswoić wiedzę na ten temat.

EFEKTY DZIAŁANIA

Wiedza nabyta przez młodych ludzi z pewnością pozwoli im bezpieczniej funkcjonować we współczesnym świecie, a w dorosłym życiu lepiej dbać o bezpieczeństwo swoje i swoich rodzin.

Dlatego też zagadnienia dotyczące ratowania życia innym są dla nas nauczycieli bardzo istotną sprawą. Jak chronić dzieci przed niebezpieczeństwem, które może je spotkać? Jest tylko jedno rozwiązanie - uświadamiać i kształcić dzieci:

⇒ na teraz - aby uchronić ich i innych życie i zdrowie,

⇒ na przyszłość - aby stały się jutro rozsądnymi młodymi ludźmi.

„PAMIĘTAJ, ŻE WSZYSTKO, CO UCZYNISZ W ŻYCIU, ZOSTAWI JAKIŚ ŚLAD.
DLATEGO MIEJ ŚWIADOMOŚĆ TEGO, CO ROBISZ”.

PAULO COELHO

„Gdyby co dziesiąty mieszkaniec Ziemi potrafił udzielać pierwszej pomocy, ocaliłoby to MILION ludzi rocznie!”

EWALUACJA

Głównym zadaniem ewaluacji będzie uzyskanie odpowiedzi na pytanie „Czy treści zawarte w innowacji zostały w pełni wykorzystane i przyczyniły się do zmiany postaw i zachowań wychowanków w zakresie ratownictwa?”

Po ostatnich zajęciach zostanie przeprowadzony konkurs praktycznych umiejętności udzielania pierwszej pomocy. Dzieci będą musiały wykazać się umiejętnościami zdobytymi podczas udziału w przedstawionej innowacji (załącznik nr1).

Dokładna analiza funkcjonowania innowacji w codziennej praktyce zostanie też dokonana poprzez:

- przeprowadzenie testu dotyczącego wiadomości i umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy (załącznik nr 2),
- przeprowadzenie ankiety wśród rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia (załącznik nr 3),
-

Załącznik nr 1

Komisja konkursowa będzie zwracać szczególną uwagę na to czy uczeń potrafi:

- zadbać o swoje bezpieczeństwo w czasie gdy zaczyna kogoś ratować
- wezwać pomoc
- prawidłowo ocenić stan przytomności poszkodowanego
- udrożnić drogi oddechowe
- ocenić czy zachowany jest oddech
- ułożyć poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej
- wykonać prawidłowo oddechy ratownicze (na manekinie)
- wykonać uciski klatki piersiowej (na manekinie)
- opatrzyć ranę u poszkodowanego
- wymienić zawartość apteczki pierwszej pomocy

W konkursie zostaną wyłonieni zwycięzcy, którzy otrzymają nagrody i dyplomy.

Test wiedzy z zakresu pierwszej pomocy dla klas I-III

Imię i nazwisko:

Liczba prawidłowych odpowiedzi:

Zapraszam do rozwiązania poniższego testu i sprawdzenia swojej wiedzy dotyczącej zasad udzielania pierwszej pomocy. Prawidłową odpowiedź (a, b lub c) otocz kółkiem, jeśli się pomylisz, błędną odpowiedź przekreśl krzyżykiem. Pamiętaj, pytania czytaj uważnie. Życzymy powodzenia.

1. Zanim zaczniesz udzielać pierwszej pomocy musisz pamiętać o:
 - a) zjedzenie posiłku, żeby mieć siłę do ratowania innych
 - b) zadbania o swoje bezpieczeństwo
 - c) przygotowaniu odpowiedniego ubrania, najlepiej "na cebulkę".
2. Jeśli nie czujesz się bezpieczny w miejscu zdarzenia to:
 - a) idziesz do domu, tam na pewno nic ci nie grozi
 - b) wołasz o pomoc i szukasz osób dorosłych
 - c) udajesz, że nic nie widziałeś.
3. Jeżeli na miejscu wypadku są dwie osoby ratujące, to jedna z nich:
 - a) udaje się po pomoc, np. dzwoni po pogotowie
 - b) może sobie pójść, bo jest niepotrzebna
 - c) trzyma osobę nieprzytomną za rękę.
4. Osoba udzielająca pierwszej pomocy, nie będąca lekarzem staje się:
 - a) ratownikiem
 - b) pomocnikiem
 - c) poszkodowanym.
5. Chcesz sprawdzić, czy osoba poszkodowana jest przytomna, a więc:
 - a) z daleka pytasz, "co się stało?"
 - b) podchodzisz i szeptem pytasz, "co się stało?" - nie chcesz jej przecież dodatkowo przestraszyć
 - c) podchodzisz do tej osoby i głośno pytasz, "co się stało?", a następnie potrząsasz za ramiona.
6. Jeżeli na miejscu wypadku nie ma osoby dorosłej, to musisz zadzwonić:
 - a) do mamy lub taty - oni na pewno będą wiedzieli, co zrobić
 - b) pod numer 112
 - c) do najlepszego kolegi - przecież koniecznie musisz mu opowiedzieć o tym wypadku.
7. Połącz numer ze służbą ratunkową:
 - a) 997 policja
 - b) 998 pogotowie ratunkowe
 - c) 999 straż pożarna
8. Dzwoniąc pod numer ratunkowy podajemy:
 - a) informacje o wysokości temperatury ciała osoby poszkodowanej

- b) rodzaj wypadku, miejsce, liczbę rannych
 - c) tylko miejsce wypadku.
9. W sprawdzeniu, czy osoba poszkodowana oddycha pomogą ci:
- a) wzrok, smak, węch
 - b) dotyk, węch, słuch
 - c) wzrok, słuch, dotyk.
10. Jak nazywa się specjalna pozycja dla osoby poszkodowanej oddychającej z zachowanym krążeniem:
- a) boczna ustalona
 - b) boczna w lewo
11. skośna prosta.
12. Podczas reanimacji chory leży na:
- a) plecach
 - b) brzuchu
 - c) boku.
13. Jeden ratownik prowadzi masaż serca i sztuczne oddychanie w rytmie:
- a) 1 wdmuchnięcia powietrza, potem 5 uciśnień mostka
 - b) 2 wdmuchnięcia powietrza, potem 30 uciśnień mostka
 - c) 3 wdmuchnięcia powietrza, potem 20 uciśnień mostka.
14. Uciski ratownicze wykonujemy:
- a) dokładnie i powoli
 - b) mocno i energicznie
 - c) lekko i delikatnie.
15. Jeżeli ofiara wypadku po kilku minutach odzyska przytomność i chce iść do domu to należy:
- a) podać jej coś do picia i środki przeciwbólowe
 - b) namawiać ją do pozostania, bacznie obserwować i wezwać pomoc medyczną
 - c) pozwolić jej odejść do domu, zalecając wizytę u lekarza.
16. Czy osobie poszkodowanej skarżącej się na ból brzucha można podać coś do picia?
- a) tak
 - b) nie
 - c) tylko wodę

Test wiedzy z zakresu pierwszej pomocy dla klas IV-VI

Imię i nazwisko:

Liczba prawidłowych odpowiedzi:

Zapraszam do rozwiązywania poniższego testu i sprawdzenia swojej wiedzy dotyczącej zasad udzielania pierwszej pomocy. Prawidłową odpowiedź (a, b lub c) otocz kółkiem, błędną odpowiedź przekreśl krzyżykiem. Pamiętaj, pytania czytaj uważnie.

Życzymy powodzenia.

1. Czy każdy ma obowiązek udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków?
 - a) tak, gdyż w przypadku obecności zagrożeń, można wykonać część działań ratunkowych
 - b) nie, gdyż za ewentualnie popełnione błędy grozi odpowiedzialność karna
 - c) nie, gdyż udzielać pomocy mogą jedynie osoby z wykształceniem medycznym.
2. Pierwszą czynnością, poprzedzającą udzielenie pomocy ofiarom wypadku jest:
 - a) wezwanie pogotowia ratunkowego
 - b) wezwanie policji
 - c) zadbanie o bezpieczeństwo ruchu w miejscu wypadku.
3. Dzwoniąc pod numer ratunkowy podajemy:
 - a) informacje o wysokości temperatury ciała osoby poszkodowanej
 - b) rodzaj wypadku, miejsce, liczbę rannych
 - c) tylko miejsce wypadku.
4. Jeżeli ofiara wypadku po kilku minutach odzyska przytomność i chce iść do domu to należy:
 - a) podać jej coś do picia i środki przeciwbólowe
 - b) namawiać ją do pozostania, bacznie obserwować i wezwać pomoc medyczną
 - c) pozwolić jej odejść do domu, zalecając wizytę u lekarza.
5. W czasie udzielania pierwszej pomocy tętno sprawdza się:
 - a) po obu stronach szyi, używając kciuka i pozostałych palców
 - b) po jednej stronie szyi, trzema środkowymi palcami
 - c) kciukiem na przegubie ręki.
6. Jeżeli ofiara wypadku ma tętno, lecz nie oddycha to należy:
 - a) nie dotykać ofiary, wezwać pomoc
 - b) natychmiast rozpocząć masaż serca i sztuczne oddychanie
 - c) udrożnić drogi oddechowe, a gdy to nie da efektu rozpocząć sztuczne oddychanie metodą usta-usta.
7. Najskuteczniejszą metodą udrożnienia dróg oddechowych jest :
 - a) wyciągnięcie i przytrzymanie języka
 - b) odgięcie głowy do tyłu
 - c) usunięcie ciał obcych z jamy ustnej i odgięcie głowy do tyłu.
8. Jeden ratownik prowadzi masaż serca i sztuczne oddychanie w rytmie:

- a) 2 wdmuchnięcia powietrza, potem 30 ucisków mostka
 - b) 1 wdmuchnięcia powietrza, potem 20 ucisków mostka
 - c) 3 wdmuchnięcia powietrza, potem 10 ucisków mostka.
9. W sprawdzeniu, czy osoba poszkodowana oddycha pomogą ci:
- a) wzrok, smak, węch
 - b) dotyk, węch, słuch
 - c) wzrok, słuch, dotyk.
10. Podczas reanimacji chory leży na:
- a) plecach
 - b) brzuchu
 - c) boku
11. Masaż serca należy wykonać przez uciskanie:
- a) 1/3 dolnej części mostka
 - b) lewej połowy klatki piersiowej
 - c) górnej części mostka.
12. Czynności reanimacyjne można zaprzestać w przypadku:
- a) złamania żebra
 - b) przywrócenia czynności życiowych(tętno, oddech) lub przyjazdu fachowej służby medycznej
 - c) gdy czynności te w krótkim czasie nie przyniosą efektów.
13. Nieprzytomną ofiarę wypadku, która oddycha, należy ułożyć w pozycji bocznej ustalonej, ponieważ:
- a) nieprzytomny szybciej odzyskuje świadomość
 - b) pozycja ta umożliwia udrożnienie górnych dróg oddechowych
 - c) w pozycji takiej najprościej ułożyć ofiarę wypadku
14. Pozycja boczna powinna być stosowana:
- a) u nieprzytomnych ofiar wypadków, dławiących się wymiocinami, krwią lub śluzem
 - b) u wszystkich nieprzytomnych ofiar wypadku z wyjątkiem osób z podejrzeniem urazu kręgosłupa
 - c) u wszystkich przytomnych ofiar wypadków.
15. W przypadku podejrzenia urazu kręgosłupa przytomnej ofiary wypadku należy:
- a) ułożyć ofiarę na brzuchu
 - b) ułożyć na wznak, na twardym podłożu
 - c) ułożyć na boku.
16. W przypadku podejrzenia urazu kręgosłupa szyjnego należy:
- a) odgiąć głowę ku tyłowi, by usprawnić oddychanie
 - b) przenieść ofiarę wypadku w bezpieczne miejsce i wygodnie ułożyć
 - c) rozpocząć czynności reanimacyjne, jeżeli ofiara wypadku nie ma wyczuwalnego tętna i nie oddycha.
17. Wstrząs rozpoznajemy, gdy występują:
- a) błądność, niepokoń, uczucie zimna

- b) szybkie, słabo wyczuwalne tętno
- c) wolny lub przyśpieszony oddech.

18. Przy tamowaniu krwotoku stosuje się:

- a) opatrunek uciskowy na ranę
- b) ucisk poniżej miejsca krwawienia
- c) uniesienie do góry zranionej kończyny.

19. Pierwsza pomoc w przypadku poparzeń to:

- a) unikanie ochłodzenia oparzonego miejsca
- b) polewanie miejsc oparzeń zimną wodą
- c) posmarowanie miejsca oparzonego cienką warstwą tłuszczu/ kremu/

20. Jeżeli osoba ranna w wypadku doznała złamania, w którym kość przebiła skórę to należy:

- a) miejsce przebicia skóry opatrzyć jak każdą inną ranę
- b) przy nieznacznym krwawieniu założyć mocny opatrunek uciskowy
- c) wyłącznie unieruchomić kończynę bez opatrunku, by nie wywierała ucisku na kość.

21. Pierwszą czynnością w przypadku porażenia prądem jest:

- a) polanie wodą źródła prądu
- b) usunięcie przyczyny, która spowodowała przerwanie prądu i zadbanie o własne bezpieczeństwo
- c) ubranie obuwia z gumową podeszwą.

22. Czy osobie poszkodowanej skarżącej się na ból brzucha można podać coś do picia?

- a) tak
- b) nie
- c) tylko wodę

23. Czy koledze ze złamaną nogą można podać coś do jedzenia np. kanapkę:

- a) tak
- b) nie, bo w szpitalu może być zastosowane znieczulenie ogólne
- c) tak, ale lepszy będzie kawałek drożdżówki

Ankieta dla rodziców

Szanowni Państwo!

Zwracam się do Państwa z prośbą o wypełnienie ankiety, w której wyrażą Państwo swoją opinię o realizowanej w szkole innowacji „.....”. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane w mojej dalszej pracy nad podwyższeniem jakości pracy szkoły w zakresie udzielania pierwszej pomocy przez dzieci.

Ankieta jest anonimowa. Proszę o dokładne zapoznanie się z pytaniami i udzielenie szczerych odpowiedzi. Wybrane odpowiedzi proszę podkreślić.

1. Czy zostali Państwo poinformowani przez nauczyciela o celach i treściach innowacji „.....”?
 - a) tak
 - b) nie
2. Czy Państwa dziecko chętnie uczestniczyło w innowacji pedagogicznej
 - a) tak
 - b) nie
 - c) nie wiem
3. Zajęcia innowacji poruszają zagadnienia:
 - a) interesujące
 - b) przydatne
 - c) nieprzydatne
 - d) nudne
4. Czy Pani/Pana dziecko było zainteresowane tematyką i formą realizowanych zajęć?
 - a) tak
 - b) nie
 - c) nie wszystkich
5. Czy Państwa dziecko opowiadało w domu o treściach realizowanych na zajęciach?
 - a) tak, chętnie
 - c) czasami
 - d) nie
6. Czy uważają Państwo, że uzyskane przez dziecko na zajęciach wiadomości i umiejętności dotyczące bezpieczeństwa i pierwszej pomocy przydadzą mu się w życiu?
 - a) tak
 - b) nie
 - c) nie wiem
7. Czy uważają Państwo, że innowacja „.....” jest słuszną inicjatywą i powinna być kontynuowana w przyszłości?
 - a) tak
 - b) nie

Dziękuję za wypełnienie ankiety!